

**قفقاز جنوبی؛ دوست، دشمن
(معادلات و مناسبات جدید راهبردی)**

www.ketab.ir

دکتر حسن خوزین

بهار ۱۴۰۱

سرشناسه: خوزین/ حسن

عنوان و نام پدیدآور:

قفقاز جنوبی؛ دوست، دشمن (معادلات و مناسبات جدید راهبردی) / دکتر حسن خوزین

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۰۲-۷۵۱-۱

مشخصات نشر: تهران- البرز فردانش ۱۴۰۱

مشخصات ظاهری: رقی ۱۴۶ ص

موضوع: ایران-روابط خارجی-قفقاز جنوبی

موضوع: قفقاز-سیاست و حکومت-قرن ۲۱

رده بندی کنگره: DSR۱۶۵۶

رده بندی دیویی: ۳۲۷/۵۵۰۴۷۵

شماره کتابشناسی ملی: ۸۷۵۴۶۵۳

عنوان: قفقاز جنوبی؛ دوست، دشمن (معادلات و مناسبات جدید راهبردی)

نویسنده: دکتر حسن خوزین

ویراستار: زهره هاشمی نجفی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۰۲-۷۵۱-۱

مشخصات نشر: تهران- البرز فردانش ۱۴۰۱

مشخصات ظاهری: رقی ۱۴۶ ص

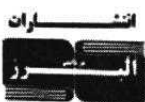
نوبت چاپ: اول ۱۴۰۱

چاپخانه/ صحافی: نگین

تیراژ: ۲۰۰۰

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ تومان

کلیه حقوق مادی و معنوی کتاب
متعلق به نویسنده بوده است.

آدرس:

تهران- ضلع شمال غربی پل سیدخندان-اول خیابان شقایق- بن بست اول-پلاک ۲-واحد ۱۲

ایمیل: alborz22 887501@ yahoo.com

تلفن: ۲۲۸۶۰۲۶۰- ۲۲۸۸۷۵۰۱

اینستاگرام: Chapeketa22860260

مقدمه نویسنده:

فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی یکی از ژرف‌ترین تحولات امنیتی و ژئوپولیتیکی را در منطقه حساس قفقاز رقم زد. این منطقه از دیرباز مورد توجه پادشاهان ایرانی، خلفای اسلامی و سلاطین عثمانی بوده است. از اوایل قرن ۱۹ میلادی بر اثر بی‌کفایتی سلسله قاجاریه، منطقه قفقاز ضمیمه خاک روسیه و بعد از آن جزء سرزمین‌های شوروی گردید. با گذشت زمان و تحولات پی‌درپی تاریخی و فروپاشی شوروی، این منطقه همچنان جایگاه و اهمیت خود را نزد کشورهای منطقه و قدرت‌های فرامنطقه‌ای حفظ کرده است. در این منطقه که همیشه موقعیت‌های تنش‌زا و واکنشی وجود داشته است، سکنی گزیدن پیروان ۴ دین بزرگ اسلام، مسیحیت، یهود و بودا از ۲۴ نژاد و رواج ۵۰ زبان مختلف در این منطقه از ویژگی‌های منحصر به فرد در ایجاد واکنشی در قفقاز است که حاکمان این منطقه را به اتخاذ تصمیمات مهم و حساس برای حفظ و یکپارچگی این سرزمین، واداشته است. قفقاز، سرزمینی که همواره تحت سیطره و جزیی از حکومت‌های مقتدر بالادستی بوده و با صرف هزینه‌های فراوان، امنیت و یکپارچگی‌اش حفظ می‌گردید، به یکباره و ناگهان خود را بی‌سرپرست و بی‌دفاع یافته و با آن تنوع نژادی، فرهنگی و اقلیمی منحصر به فرد، به چند کشور و سرزمین جدید تقسیم گردید. کاملاً واضح و روشن بود که زمامداران و دولت‌های نوپای قفقاز، برای حفظ آن از خطرات جنگ و هرج مرج داخلی، منازعات

نظامی و درگیری‌های مرزی با دیگر کشورهای بی‌ثبات پیرامونی، به فکر راه و چاره‌ای از جمله توسل به کشورهای قدرتمند در عرصه جهانی و انعقاد پیمان‌های تجاری، نظامی، دفاعی و امنیتی با آن دول باشند و خود را نیازمند حمایت قدرت‌های بزرگ بدانند.

در این منطقه جمهوری آذربایجان اهمیت و جایگاه بالاتری دارد و برای حفظ امنیت و ارتقاء جایگاه خود هزینه‌ها و تهدیدات مهمی را به جمهوری اسلامی ایران تحمیل نموده است. ادامه این روند و نداشتن راه‌کار مناسب برای برخورد با وضعیت موجود و رفع مشکلات و خطرات امنیتی متصوره، مطلوب قلمداد نمی‌گردد؛ چرا که این امر در وهله نخست مقدار قابل توجهی از منابع امکانات کشور را برای مقابله با حضور دشمنان و فعالیت پایگاه‌های نظامی وابسته به آنان (خصوصاً رژیم صهیونیستی) مصروف به خود می‌سازد و در مرتبه بعدی به واسطه مداخله قدرت‌های فرامنطقه‌ای در کشورهای منطقه و همسایه ج.ا. ایران، شرایط را جهت تداوم و تشدید بی‌ثباتی در منطقه با اهم و حلقه محاصره امنیتی علیه نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران را تنگ‌تر نموده و تاثیر عمیق و مستقیمی بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران دارد. این منطقه در حال حاضر بستر ساز حضور پایگاه‌های نظامی و تسلیحاتی ناتو، روسیه و رژیم صهیونیستی را در همسایگی ج.ا. ایران شده است. موارد فوق و موارد دیگری از قبیل: سیاست گسترش ناتو به شرق، پان‌ترکیسم، پان‌آدریسم توسط دول منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای که تهدید جدی علیه امنیت ملی کشورمان است. لذا جمهوری اسلامی ایران باید در ابعاد استراتژیک جایگاه خود را منطبق با تحولات و رخدادهای منطقه‌ای و از طریق تعریف سهم و جایگاه خود در قفقاز بازپایی کند. همچنین ضمن یک

بازنگری اساسی در حوزه سیاست‌های همسایگی، به شناسایی و واکاوی آنچه رخ داده و پیش‌بینی سیر روند تحولات آینده پرداخته و به دنبال ایفای نقشی بیشتر و سازنده‌تر در منطقه قفقاز برای ایجاد تغییر در معادلات موجود بوده و آمادگی‌های لازم برای مقابله با چالش‌های حضور روز افزون دشمنان نظام در نزدیکی مرزهای کشور کسب گردد.

هدف از به رشته تحریر درآوردن این کتاب که دوازدهمین کتاب من می‌باشد، تبیین معادلات و مناسبات راهبردی جدیدی است که در قفقاز جریان یافته و کشور ما را خواسته یا ناخواسته تحت تاثیر جدی قرار داده است. بسیاری از کارشناسان حوزه روابط بین‌الملل، تنگ‌تر شدن حلقه محاصره کشور توسط دول متخاصم یا رقیب، افزایش تنش‌های مرزی و قومی، کوتاه شدن دست بلند ایران در نفوذ منطقه‌ای، رصد و جاسوسی علیه کشور و حذف ج.ا.ایران از معادلات منطقه‌ای ضمن حضور عناصر تکفیری و سلفی در مجاورت مرزها، مهمترین تاثیرات این معادلات و مناسبات جدید را بر کشور ما دانسته و اولین و مهم‌ترین راه کار برای کاهش یا خنثی سازی آثار منفی بانه ریزی این موارد، گسترش ارتباطات دیپلماتیک و شفاف سازی راهبرد جمهوری اسلامی ایران در قبال همسایگان و بعد از آن، اعتماد سازی در میان همسایگان می‌باشد. لذا تقویت دیپلماسی دو یا چند جانبه، مقابله با پروژه ایران هراسی در کنار تفاهم‌های اقتصادی می‌تواند زمینه اعتماد سازی مورد نیاز را بیش از پیش فراهم آورد.

دکتر حسن خوزین

بهار ۱۴۰۱